

Iskate vsak četrtlet in
veliko s posredstvom vred
v Mariboru s posredstvom
na dom za celo leto 25 din.
na leto 12-50 din, četrtlet
1-50 din. Izven Jugoslavije
46 din. Naročnina se pošlje
na upravištvu „Sloven
skega Gospodarja“ v Ma
riboru, Koroška cesta 3.
Lah se dopolnje do od
povedi. Naročnina se pla
čuje v naprej.
Telefon inčurben št. 113

Posamezna številka stane 1 din.

Vsebina plačana v gotovini.

Prebrskajte v Mariboru
Koroška cesta št. 3. Bolje
ple se ne vračajo. Uporab
niti sprejema naročnin
lateral za reklamacije.
Cene inšeriranj po dogo
voru. Za večerine oglaš
primeren popis. Neizpla
reklamacije so polnopr
avna.
Četrtlet račun polnopr
vreda Ljubljana št. 113.
Telefon inčurben št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

22. številka

MARIBOR, dne 16. maja 1928.

57. letnik.

Položaj v Beogradu.

Delo narodne skupščine je dosedaj malodane poživelo. Poslanci so bili povečini doma, v Beogradu pa samo oni, ki so bili člani takozvanega verifikacijskega odbora. Verifikacijski odbor se sestane takoj po prvem sklicanju novoizvoljenega parlamenta in ima nalog, da potrdi ali pa zavrne mandate poslancev in razpravlja o raznih pritožbah glede volitev. Ta verifikacijski odbor je sedaj končal svoje delo. Na sejah tega verifikacijskega odbora so po svoji divjaški navadi razsajali demokratije, a jim je odbor kljub divjanju razveljavil tri mandate. Razveljavljenje policajdemokratskih mandatov se je izvršilo čisto postavnim in pravilnim potom. Za razveljavljenje nepostavnih demokratskih mandatov sta seveda glasovala tudi naša dva člana verifikacijskega odbora in sedaj nas zmerjajo demokratski listi, da smo vladni hlapeci in ne opozicija. Demokratije se sedaj penijo od jeze in grozijo, da bodo v znak protesta proti razveljavljanju njihovih mandatov zapustili parlament. Demokratske grožnje pa so se izkazale dosedaj vedno kot strah, ki je na sredini votel, krog in krog ga pa sploh nič ni in bo tudi v ravno kar omenjenem slučaju tako. Če tudi bi demokratije zapustili zbornico, bi ta odhod demokratov prav nič ne oviral parlamentarnega dela, ampak bi ga samo še pospešil.

Narodna skupščina je bila sklicana k zasedanju minuli torek. Ob tej priliki je potrdil parlament delo verifikacijskega odbora, nato pa so šli poslanci zaradi binkoštnih praznikov iz Beograda in parlament bode zopet sklican v torek po praznikih.

Važno za politični položaj je tudi dejstvo, da sta se mudila te dni v Beogradu dva Radičeva odposlanca, ki sta se posvetovala s Pasčem, predsednikom skupščine dr. Pelešem, zelo uglednim in vplivnim radikalom Jovanovićem in zastopniki Jugoslovanskega kluba. Te dni se je posvetoval v Zagrebu z Radičem dr. Korošec. Radikali pričakujejo, da bo prinesel dr. Korošec iz Zagreba zahteve takozvanega revizionističnega bloka — Radič, Korošec, Spaho — in jim predložil v svrhu sporazuma radikalom. Kakor kažejo vsa znamenja, bode menda res prišlo do sporazuma med vladnimi radikali in revizionističnim blokom.

Na sporazumni izgled so najbolj hudi demokrati, ker vedo, da če se enkrat spravi Zagreb in Beograd, potem bo tudi demokratov konec za vse čase.

ZOPET BI SE RADI BAHALI.

Ako lovec na lovu zaporedoma nima sreče, pusti lov in se loti bojšega posla. Puško obesi na klin in raje bolj pridno obdeluje svoje polje, oziroma se posveti obrti ali službi. Demokrati — ali kakor jih naše ljudstvo po domače imenuje — liberalci so pri volitvah zamanj šli na lov. Propadli so, brez plena so šli iz volitev. Slovensko ljudstvo je vrglo liberalce in njihove otroke samostojneže na smetišče. Zakaj je naše ljudstvo to storilo? Ker so liberalci in samostojneži s svojim vladanjem in gospodarstvom napravili blagostanje vsega prebivalstva. Ker so nas v kovali v verige centralizma, katerih se ne moremo zlahka znebiti. Trajalo bo več desetletij preden se bo vse zavoženo gospodarstvo in ničvredna uprava popravila. Celo v Beogradu so spoznali, da so demokrati uši, ki glodajo na našem telesu. Odstranili so jih kakor izvržek človeštva. A kljub temu še demokrati ne mirujejo. Izbrali so si sedaj cilj, da hočejo naprej slepiti slovensko ljudstvo. In navalili so se liberalni advokati, sribarji in učitelji in trgovci na deželo, ter skušajo ustanavljati svoje strankine organizacije. Spet pišejo Kukovec, Spindler, Reisman in enaki škriči v „Taboru“ in drugih listih o „sijajnih“ shodih demokratske stranke (JDS). Vse to je samo farbarija. Demokrati dobijo na svojo stran samo liberalne učitelje, verižniške trgovce in enake brezvestne ljudi. Kukovec, ki ga je slovensko volilstvo 18. marca vrglo med staro šaro, kot advokat nima posla, pa bi zopet rad postal poslanec in menda celo minister. Zategadelj je poslal vsem svojim zaupnikom mile prošnje, naj po vseh občinah snujejo organizacije njegove demokratske stranke. Mi želimo Kukovcu obilo uspeha pri njegovem lovu. Jamičimo mu, da bo kljub „sijajnemu“ uspehu, pri prihodnjih volitvah zopet tako sijajno propadel, kot 18. marca 1923. Za to bodo poskrbele naše politične organizacije. Kukovcu pa svetujemo, da si zapoje tisto-le:

„Jager je na goro šou,
Brez plena je dam peršou . . .“

Državna hipotekarna banka v Beogradu.

Za nalaganje pupilarno-varnega denarja v kraljevini Srbiji se je ustanovil leta 1862 poseben zavod pod imenom „Uprava fondova.“ Pravila tega zavoda so se z zakonom z dne 22. aprila 1922 znatno spremenila; najvažnejša je sprememba, da se zakon razširi na celo državo in da morajo zavodi in ustanove v novih po-

krajinah, ki upravljajo javne fonde, pupilarne in depozitne, kapitale občinske, srezke, oblastne, cerkvene in samostanske, ki se zbirajo iz doklad, vse te fonde in kapitale tekom 10 let prenesti v Državno hipotekarno banko v Beogradu — to je novo ime za Upravo fondova —, nove take vloge pa smejo sprejemati samo še 5 let.

Kakega pomena je ta zakon za Slovenijo? Pri nas ni fondov, ker so se vsi obstoječi fondi porabili za vojna posojila, oziroma so naloženi v vrednostnih papirjih, mi imamo kot pupilarno-varen denar le denar mladoletnih, ki je po zakonu naložen v hranilnicah (občinskih, okrajnih, mestnih), ki so ustanovljene na podlagi regulativa iz leta 1844. Ta denar se sme po navedenem zakonu le do 22. aprila 1927 nalagati v naše hranilnice, potem pa mora romati v — Beograd. Ker imajo vse naše hranilnice svoje rezerve in drugo imetje imobilno, tvorijo edino obratno glavniico hranilne vloge mladoletnikov. Ako preneha po 22. aprilu 1927 dotok teh vlog, se začneja s tem tiba likvidacija teh zavodov, katera bo končana 22. aprila 1932, ko se bodo morali vsi fondi in kapitali, za katere se zahteva pupilarna varnost, prenesti v Beograd.

Za ta zakon je glasovala prejšnja vladna večina, demokrati, radikali, muslimani in samostojneži. Dvomim, če so poslanci-prečani kaj mislili, ko so za ta zakon glasovali, dvomim, če so vobče vedeli, zakaj da gre. Gospodje so bili navdušeni za centralizem in so še, in smatrajo za potrebno, da se centralizem ojači, ne pomislijo pa, ali je strogi centralizem v gospodarskem oziru v prid ljudstva ali ne.

Komu bo v prid likvidacija najstarejših, občeokristnih denarnih zavodov, ki uživajo pri ljudstvu velik ugled in zaupanje, komu bo v škodo?

V prid bo prenos denarja naših mladoletnih nekaterim podjetnikom in hišnim posestnikom v Beogradu in večjih mestih Srbije, široki sloji srbskega naroda pa ne bodo deležni dobrot našega denarja.

Oškodovani bodo v prvi vrsti zavodi, ki bodo morali likvidirati, ker ne bodo imeli obratnega kapitala, oškodovani bodo vlagatelji, ki ne bodo tako naglo in po ceni mogli dvigniti svojih vlog, ko dočeto polnoletnost, oškodovani pa bodo posebno kmetje in hišni posestniki, ki so dobivali od hranilnic cen kredit proti amortizaciji na daljšo dobo. Pa to še ni vse! Likvidacija hranilnic bo v mnogih slučajih povzročila izgube, ker se ne bo dalo realizirati vojnih posojil in drugih vrednostnih papirjev, likvidacija bo pa tudi omajala zaupanje do drugih denarnih zavodov, ljudje bodo svoj denar držali doma, kar bi sila neugodno vplivalo na denarni trg. Stranke, ki so do sedaj pod ugodnimi po-

V libijski puščavi.

Roman.

Angleški spisal A. Conan Doyle.

(Dalje).

Pa nekaj so zapazili izletniki, kar je mahoma obrnilo nase njihove oči in misli —. Isti strah je vsem legel na srce, ista misel je vsem šinila skozi glavo in jim zaprla sapo —. Molče so strmeli na zibajočo se postav, napol skrito med vrstami pustinskih bojevnikov.

„Koga neki imajo v svoji sredini —?“ je strl končno Stephens moreči molk. „Poglejte, gospodična Adams, zdi se mi — prav gotovo, — ženska je —!“

Nekdo je sedel na kameli sredi Arabcev, pa razdalja je bila še prevelika in jezdecji so zakrivali postav, da jo je bilo težko spoznati.

Hipoma se je gruča razcepila, nanovo došli jezdecji so se razkropili in se pomešali med znanee.

„Ženska je — bela —!“ je kriknul eden ujetnikov.

„Kleopatru“ so napadli —!“

Belmont je zakričal, da je oglušil vse druge glasove.

„Eleonora — dragica! Pogum —! Jaz sem tukaj — zdrav in živ! Vse je dobro —!“

V.

„Kleopatru“ je torej podlegla in upanje na rešitev — tisto krčevito upanje, ki so si ga s toliko podrobnostjo izračunali na ure in milje — se je razpršilo, da je bilo podobno le še sinji meglici, ki je ležala zunaj na obzorju daljne puščave —.

Nihče ne bo poslal poročila v Wadi Halfo, posadka ne bo zvedela o napadu, ne bo se genila, dokler morebiti pozno zvečer ne bodo šli iskat izgubljenega parnika. Niti v tem trenutku, ko se je Nilova dolina zelenila le še kot ozka tenka črta na vzhodu, niti sedaj se po vsej verjetnosti ni začelo zasledovanje. Kakih sto milj še, morebiti celo manje, — pa bodo v deželi dervišev —. Kako slabotno, kako neverjetno je bilo upanje, da bi jih Angleži še dohiteli —!

Nema otopelost, brezupen molk je legel na ujetnike.

glave so jim klonile — njihova usoda je bila zapečatenena —.

Obe četi sta se združili in Arabci so se resnobno in spoštljivo pozdravljali in si pripovedovali svoje dogodščine, črnci pa so v brezbržni dobri volji blebetali, vpili in se režali, kar je popolnoma odgovarjalo njihovemu značaju. Poveljnik nanovo došle čete je bil sivo-bradat, koščen stavec z orlovsko upognjenim nosom, rezek in ponosen v obnašanju, pravi bojevnik svobodne puščave v vsem nastopu. Dragoman je zastokal, ko ga je zagledal, in sklepal roke kakor človek, ki je popolnoma obupal nad usodo.

„Emir Abd Er-rahmán!“ je dejal. „Bojim se, da ne bomo videli Kartuna živi —!“

Emirjevo ime ni ničesar pomenilo za izletnike, le polkovnik Cochrane je svoj čas čul o tem možu, da je brezmejno fanatičen, krut mohamedan stare bojevite šole, ki se prav nič ne obotavlja, izvesti nauke korana do njihovih skrajnih posledic.

Dolgo in resnobno sta se posvetovala poveljnika, eden mlad, drugi star, njuna rdeča turbana sta se dotikala drug drugega in bela brada se je pomešavala s črno. In nato sta se obrnila in zamišljeno opazovala plašno gručo nesrečnih ujetnikov. Mlajši je kazal naje, starejši pa je poslušal s strogim, nepremičnim obrazom.

„Kdo je onile možati, stari gospod z belo brado?“ je vprašala gospodična Adams, ki se je prva otresla bridkega razočaranja.

„Ta je sedaj njihov poveljnik“, je pravil Cochrane. „Mislite da je on sedaj višji, nego tisti, s črno brado?“

„Da, gospa,“ je odgovoril dragoman, „on je sedaj glava vseh.“

„No, potem je dobro za nas! Spominja me živo na dobrosrčnega Matevža, našega prijaznega sosedo v Bostonu. Imel je prelepo sivo brado. — Vsekakor, ljubše mi je, da smo v njegovih rokah, ko pa v pesteh onega črnobračca s steklenimi, ostrimi očmi. — Sadie, moje ljubo dete, ali se sedaj bolje počutiš, ko je hladneje?“

„Seveda, tetica! Le nikar se ne vznemirjajte zaradi mene! — In kako se vi počutite?“

„Hvala Bogu, pomirila sem se in zaupanje v Boga se mi je vrnilo. Slab izgled sem ti dala, Sadie, s svojo malosrčnostjo! Pa naša nesreča me je čisto potlačila.

In vrhu tega, — mislila sem na tvojo mater, ki te mi je izročila v varstvo. Mislila sem na to, kaj bo rekla —. Ampak časopisi —! Kako bodo ti pisali o nas! Cele uvodne članke —!“

„Ubogi Stuart!“ je vzkliknila Sadie, ko se je spet začel gromki glas zblaznelega protestantovskega pridigarja. „Pojdite, tetica, da vidimo, ali se mu da morebiti pomagati!“

„Ampak — kaj se je zgodilo z gospo Schlesinger in z njenim otrokom?“ je skrbče popraševal polkovnik. „Vašo soprogo vidim, nje pa ni! Kaj so storili derviši z njo —? Bojim se —!“

„Glejte, semkaj jo pripeljejo!“ je vzkliknil Belmont. „Hvala Bogu! Eleonora nam bo vedela povedati, kaj se je zgodilo z gospo Schlesinger in s „Kleopatru!“ — Saj ti niso nič hudega storili, Eleonora, ljuba moja, kajne da ne —?“

Pohitel je k njej in ji je poljubil roko, ki mu jo je ponudila, da bi ji pomagal iz sedla.

Njen ljubeznjivi, mirni obraz, njene prijazne, rjave oči so navdajale s tolažbo in upom vso nesrečno družbo. Pobožna, vneta katoličanka je bila, tudi njen mož je bil katoličan, in ta njuna močna, tolažilna vera jima je dajala up in pogum tudi v največji stiski in bridkosti.

Čudna mešanica najrazličnejših ver je bila ta družba ponesrečenih izletnikov. Polkovnik in Stephens sta bila anglikana, Stuart je bil nonkonformist, Amerikanci sta bili prezbiterijanki, Fardet kot Francoz je bil seve katoličan, pa eden takih katoličanov, kakršne pogosto vzgojijo velika mesta, — njegovo katoličanstvo mu ni pomenilo nič, posvetnjak je bil, dejanski popoln brezverec.

In prav v tej mešanici se je pokazalo, kako moč ima resnično, globoko in vernem sreč ukoreninjeno katoličanstvo posebno v nesreči in v bridkih trenutkih življenja.

Ti ljudje so se zanašali na Angleže, dokler je bilo le najmanj upanja, da pridejo za njimi. Ko pa je tudi zadnje upanje izginilo, se je Cochrane, polkovnik, vojak, hladno vdal v neizbežno usodo, Amerikanci sta medleli, Fardeta pa se je loteval divji obup. Le katoli-

* Različne protestantovske verske sekte.

goji uživale hipotekarni kredit pri hranilnicah, bodo se morale obračati na posojilnice, katerih glavna svrha je podeljevati kratkodobni obratni kredit, prenos največjega dela hranilnih vlog in povpraševanje po denarnih sredstvih v posojilnicah bo podražilo denar, obrestna mera se bo dvigala, dolžniki ne bodo zmogli zvišanih obresti. Posledice centralizacije našega pupilarnog-varnega denarja bodo občutne za celo našo narodno gospodarstvo; občutili jih bodo vsi denarni zavodi in zastopniki onih slojev, ki ne poslujejo z bankami, temveč dobivajo od hranilnic ter posojilnic cen hipotekarni in personalni kredit.

Kaj storiti, da se preteča nevarnost o strani? Treba z vso odločnostjo zahtevati, da se zakon v toliko izpremeni, da se ukine prisilna centralizacija pupilarnog-varnega denarja v Državni hipotekarni banki v Beogradu; gg. demokrati in samostojneži pa lahko brez pozadnega zakona prostovoljno ves denar nalagajo v Beogradu, ako bodo vodstva raznih denarnih zavodov to odobrila. Da se centralizacija denarja onemogoči, je potreben enoten nastop vseh prizadetih krogov in sicer hranilnic, združenih zvez, bank, organizacij hišnih posestnikov, kmetov, obrtnikov itd. Sedaj vladajoče razmere na denarnem trgu, katere se bodo še znatno poslabšale, ako izgubi Slovenija večji del svojih stalnih, sigurnih denarnih sredstev, nam priporočajo skupen, odločen nastop.

Iztrenimo se!

V daljni deželi je narod, ki ima to žalostno navado, da se na vse mogoče načine dela hvalečnega onemu, ki ga tepe. Čimbolj je tepen, tembolj mu poljublja roko, katere ga je bičala. Ako mu uniči hišo, se mu še gre zahvaliti za to. To so ljudje, ki so skoro podobni nam Slovencem.

Naši ljudje nalagajo svoj denar v posojilnice, hranilnice in banke najhujših naših nasprotnikov. Ako jim liberalna posojilnica ali banka da en ali dva procenta več, pa že drviijo vsi s prihranki k demokratskim denarnim zavodom in jim zaupajo denar. Vsak tak nezavednež pluje v lastno skledo, si sam plete korobač, s katerim nas tepejo. Denar, ki ga nosite v liberalne denarne zavode, posebno banke, gre v velikem v Beograd. In Slovenija postaja vedno bolj uboga. Z našim denarjem si zidajo banke v Beogradu veličanske palače, kupujejo in zidajo tovarne, verižijo, dražijo blago. Naši ljudje pa samo jadikujejo čez slabe čase, čez draginjo, čez pomanjkanje denarja, a denar pa še vedno nosijo v one banke, onim demokratom, ki so zakrivali današnje žalostne razmere.

Se več! Naši ljudje kupujejo v Mariboru, Celju, Ptuju, Slov. Bistrici in drugih krajih pri tistih trgovcih, zahajajo v tiste gostilne in k tistim obrtnikom, ki so demokrati ali pa orjunci. Pošteno naše ljudstvo na ta način pomaga, da lahko darujejo demokratsko-orjunci trgovci težke tisočake profita za Orjuno, Sokola in za volilni sklad najgrše stranke, za liberalno (JDS) stranko. To vse se dogaja v naši že desetletja. In ljudje se še niso spametovali. Kaj se pravi to? Tepsti in ubijati same sebe. Liberalci so bogateli, so z našim denarjem popluli trgovine in fabrike, so si ustanovili celo šumo časopisov, s katerimi farbajo ljudi. Dobili so zadnja desetletja moč in so vodili tako politiko, da je propadla poštenost, a raste samo lumparija. Gospodarsko politiko so uredili tako, da cvete verižništvo, izvozništvo, a draginja raste dan za dnem. Demokratom rastejo trebuh in se množijo milijoni, a pošteno ljudstvo propada poginja.

Te dni in za vso prihodnost naj velja sledeče pravilo za vse naše ljudi, za vse plasti poštenega naroda:

Naš denar ven iz liberalnih zavodov in vse v naše posojilnice! Naši ljudje naj kupujejo samo pri poštenih naših trgovcih in obrtnikih! Demokratsko-orjunc-

ana nista izgubila upanja in ko po človeški sodbi ni bilo več pričakovati pomoči od ljudi, jima je njuna modra dejanska vera kazala na Boga, ki more pomagati. Ljudi tedaj, ko drugi ne morejo več. In ta živa vera, to prepričevalno upanje je sijalo iz oči in iz obraza gospe Belmontovi in s čudovito močjo vplivalo na vse druge.

«Ubožec!» je dejala pomilovalno. «Vidim, da se vam je zelo hudo godilo. — Nič se ne boj, moj dragi John! — se je obrnila k soprogu. «Čisto dobro se počutim. Niti zejna nisem preveč. Napolnili smo mehove z Nilovo vodo in piti smo imeli zadosti ves čas. — Ampak gospod Headingly in Brown —, ni ju videti! Kje sta —? In ubogi Stuart, v kakem žalostnem stanju je —!»

«Headingly in Brown sta rešena vseh bridkosti!» je povedal Belmont resnobno. «Ne veš, draga, kolikokrat sem v teh urah hvalil Boga, da te ni pri nas —! In tedaj —!»

«Kje pa naj bom, če ne ob strani svojega ljubljene-ga moža? Rajši, mnogo rajši sem pri tebi, nego varna v Halfu!»

«Ali je prišla do Angležev vest o naši nesreči?» je vprašal polkovnik.

«Eden čolnov se je rešil. Gospa Schlesinger je bila v njem z otrokom in služkinjo. Čoln so slučajno in na vso srečo že zjutraj spustili v vodo. Kdor je bil na krovu, ko so Arabci napadli, je še imel čas, da je skočil v čoln in se rešil. Jaz sem tistikrat sedela v kabini in — ujeli so me. Za begunci so sicer streljali, pa ne vem, ali so koga zadeli.»

«So streljali —?» je vzkliknil Belmont živahno. — Njegova zaupljiva domišljija je koj ujela rahli solnčni žarek, ki je posijal v temni položaj. «Torej še vedno smemo upati na pomoč —! Posadka je čula streljanje —! Kaj mislite, Cochrane? Sedajle v tem trenutku so

skih hranilnic, bank, oštirjev, trgovcev in obrtnikov pa se izogibajmo!

Ker opažamo, da nastavljajo demokratske posojilnice, banke in hranilnice same Sokole in Orjunce kot uradnike, ker isto delajo povečini tudi demokratski trgovci, bomo primorani uporabiti zadnje sredstvo: S posebnimi okrožnicami bomo vse naše ljudstvo poučili in mu imenoma navedli tiste zavode in trdke, katerih se je treba izogibati.

Opetovano pozivamo naše zaupnike, da v tem smislu delujejo od moža do moža.

Vrzi mo od sebe proč ogrinjalo hlapčevstva in sužnjosti. Ne poljubujmo demokratskega biča, ki nas že tepe desetletja. Denar v naše posojilnice, kupujmo pri naših ljudeh, naročajmo samo naše časopisje!

Kako se Vas bojijo.

Ker Kukovčevi orjunci vedno bolj in bolj divjajo, pobijajo mirne in nedolžne državljane, celo otroke, in ker oblast prav ničesar ne ukrene proti tej razbojniški Orjuni, ljudstvo že ukrepa vse potrebno, da se brani sami. Kakor hitro so orjunci v Mariboru ovohali, da stojijo naši fantje in možje pripravljeni, so se lotili obupnega sredstva: pisali so pismo vladi, naj z žandarmerijo prepreči Ljudsko stražo. In ubogi orožniki so tekali po vseh občinah mariborskega okraja ter povpraševali: «Ali je poslanec Žebot kaj hodil tu okoli in zbiral fante in možje za pretepanje orjuncem?» Vi ste se dobrohotno smejali in niste imeli kaj povedati!

Preveč ljubimo svojo slovensko in jugoslovansko očetnjava, da bi pustili od divjaških italijanskih orjuncem zastupljati naše ljudi. Kdo je bil, ki je v težkih časih pred vojsko in po vojski posebno v naših obmejnih krajih navduševal in organiziral priprosti slovenski rod za narodno osvoboditev. Ustanavljali smo društva, ki so javno in tajno budila narodno zavest, borili se na življenje in smrt proti Šudmarki in proti Schulvereinu, oteli naš narod z ustanavljanjem posojilnic gospodarske smrti. Ob ljudskih štetij v zadnjih desetletjih smo od moža do moža hoteli in preprečili, da ozemlje ob meji ni pokazalo nemške večine. Pri vsakih volitvah smo narod držali, da se je slovenska posest jačila. Težko, ljuto borbo smo borili, da so kraji med Muro in Dravo ter Maribor in druga mesta ohranili slovenski značaj. Če ne bi bilo tega predvojnega in medvojnega dela naših ljudi, nam mirovna konferenca nikdar ne bi prisodila obmejnih krajev Jugoslaviji. — Kje ste bili vi vsi, ki ste pridrveli kot divjaški orjunci v naše kraje? Eni ste krivili svoje hrbte kot avstrijski oficirji pred našimi tlačitelji, drugi ste italijancili, a tretji ste se hlače trgali po šolskih klopih, ko so naši ljudje delovali za narod noč in dan, zanj žrtvovali vse svoje sile, zanj trpeli, bili ob izbruhu vojske zaprti in so morali prenašati še mnogo drugih muk.

In sedaj bi ti orjunci, ti divjaki radi nas učili narodnega mišljenja in delovanja!

Dosedaj smo še kolikor toliko mirno gledali divjanje Orjuncem. Odslej ne več! In vi fantje in možje! Sami vidite, da se Vas bojijo. Zandarje pošiljajo nad Vas. Vohunijo za vsakim našim korakom. A povemo vladi, povemo orjuncem: Ne boste nas!

Kmetje, taki so liberalni učitelji in advokati!

(Poročilo od Sv. Marjete na Dravskem polju.)

Pregovor pravi: povej mi, s kom občuješ, in jaz ti povem, kdo in kaj si; ali še bolj po domače povedano: gliha vkup štrija. Zato bom kratko poročal, s kom imajo prijateljstvo in zvezo naši verni samostojni kmetje,

morebiti že v polnem diru za nami! Vsak hip utegnemo zagledati belo čelado angleškega častnika tamle na pešeni valovnici —!»

Toda razočaranja, ki jih je doživel, so naredila polkovnika hladnega in nezaupnega.

«Ni jim treba priti, ako ne pridejo zadosti močniki!» je zagodel. «Tle ljudje so dobro oboroženi, imajo izvrstne poveljnike in tu na svoji zemlji se bodo besno borili!»

Ustavil se je in pokazal na Arabce.

«Poglejte!» je dejal.

Solnce je zahajalo. Orjaška rdeča obla je lezla v vijoličasto meglico, ki je zagrinjala večerno obzorje.

To je bila za mohamedance ura molitve.

Svoje molitve preproge so si sneli s kamel, se obrnili na vzhod, proti Mekki, svetemu mestu in središču mohamedanizma, poklekali so in molili —.

In kako so molili, ti fanatični mohamedani! Marsikateri katoličan, «kulturni» človek, ki se sramuje sneti klobuk, ko zvonijo Angelovo pozdravljenje, bi se lahko šel učiti k tem poldivjim, «nevernim» mohamedanom. Ne zmečeš se za Evropejce, z žarečimi očmi in obrazi, ki je v njih gorelo hrepenenje, vsi zamišljeni in zatopljeni so se priklanjali, so stezali roke, so vstajali, poklekovali in pripogibali čelo do tal, vneto, goreče, kakor moli le tisti, ki ga vera prešinja do zadnje žilice, do skrajnega kotička v srcu —.

Zamišljeni so jih gledali ujetniki in marsikateremu so se pač vsiljevale čudne misli, ko je primerjal te divje sinove puščave in njihovih vero s svojim lastnim verskim življenjem.

Solnce je zašlo, molitev je bila pri kraju in Arabci so vstali. Rog je hrapavo zapel in ujetniki so razumeli, da bodo morali potovati vso noč, kot so potovali ves dan.

kakšno «gliho» si oni iščejo. To so pokazali o priliki sokolske prireditve v Margečkem, ki sta jo skupaj zbobnala slaboznana učitelj Jarc in Kovačič. Bil je baže tam dr. Šalamun, liberalni advokat iz Ptuja, odbornik pobalinskih razgrajcev, ki se jim pravi Orjuna, katere je celo minister imenoval tolovajsko bando. Kot liberalni advokat je dr. Šalamun strupen sovražnik kmetskega stanu in vere ter cerkve. Zato so ga kot agitatorja za časa volilnega boja kmetski ljudje, celo na Gori, kakor so poročali časniki, odklonili ter ga niso hoteli poslušati. Samo naši margečki in prepolski samostojneži so tako zaslepljeni, da pobirajo take liberalne advokate, ki jih nikjer drugod ne marajo. Kakor so naši sokolsko-liberalni samostojneži pravili, je prišel v Margeško in baže celo imel slavnostni govor znani liberalni petelin dr. Irgolič z nekaj orjunci iz Maribora. On je znan, kako slabo je gospodaril z denarjem mariborske hranilnice, znan je kot sovražnik vere in krščanskega zakona, o katerem ima bolj turške pojme. Z liberalnimi advokati je prišlo tudi k našim samostojnežem nekaj pretepačev in tolovajev iz liberalne advokatske šole, to so pobalinski orjunci. V vasi sami niso upali izzivati, ko so prišli na gmajno, so kričali živijo Orjuna. Mi vam pravimo: vi mestni pobalini in ljudje tolovajskih manir iz šole liberalnih advokatov, ostanite doma, vaše divjaške sokolske liberalno-advokatske «omike» mi ne potrebujemo. Vi ste gnojna bula na telesu slovenskega naroda, a naše ljudstvo bo to gnilobo izrezalo, ta plevel izruvalo, pa tudi obračunalo z organizatorji in učitelji teh tolovajskih band, kakor jih beograjski minister imenuje, z liberalnimi advokati in učitelji. Pride tudi sodni dan za naša, za orjunske tolovajstvo navdušena učitelja Kovačiča in Jarca. S tolovajsko bando se družita, bota tudi primerno plačilo dobila. Ne pozabita: Kdor se med otrobe meša, ga svinje požrejo! Učitelji, ki se družijo s tolovajsko bando, bi naj bili vzgojitelji naših otrok? Seveda, učitelj Jarc je že dostikrat pokazal, da je mojster v pobalinstvu in barabstvu, zato ga tako vleče k Orjuni. Da je Jarc strašen prijatelj kmetov, je pokazal že večkrat, saj je javno pravil, da kmetu predobro gre, da premalo davka plačuje, da jim bo on davek zvišal, če jim ga drugi ne bodo. Saj vemo dobro, liberalni advokate in učitelji bi radi s silo, s tolovajsko Orjuno strahovali slovensko ljudstvo, da bi ga mogli izsesavati s pomočjo srbskih kapitalistov in mu nalagati večje davke. Zato hočejo za Orjuno, ki je sestavljena iz Sokolov, preprečiti samostojnost Slovencev in nas posrbiti. Zdaj smo vam na kratko opisali družbo naših samostojnežev. To, kar je med Slovenci najslabšega: liberalni advokati, od nekdanj sovražniki slov. ljudstva, zlasti kmetskega, in marškompanije liberalnih brezverskih advokatov, to so Sokoli in tolovajska Orjuna pod vodstvom liberalnih učiteljev, to je gliha, s katero vkup štrihajo naši samostojni kmetje. Te bande se kot kuga ugiblje vse, kar še je pametnega in poštenega, in je zato pri zadnjih volitvah dobila brco. Le med našimi kmetskimi samostojneži se še najdejo taki, ki se še jim oči niso odprle. So pomilovanja vredni zaslepljenci. Mi jih pomilujemo, še bolj pa njihove otroke. Spomnili bi jih samo na pregovor: po slabi tovaršiji rada glava boli. Ali si more kdo misliti bolj slabi prizor, kakor je ta: sloveski kmet vprežen v voz liberalnih advokatov, liberalnih učiteljev, brezverskega Sokola in tolovajske ro parske bande Orjune? Ta žalosten prizor smo gledali v Margečkem. Z veseljem pa je gledal ta prizor propadli kandidat Dobnik, ki tudi pravi, kakor njegov svak Jarc, da Slovenci premalo davka plačujemo in pa njegova boljša polovica, kateri je že prej smrdel slovenski jezik in kmetsko ljudstvo, zdaj pa ji vendar nekaj diši, namreč roparska Orjuna. Dober tek želimo, ker smo uljudni.

Belmont je zastokal. Upal je do zadnjega, da jih bodo Angleži dohiteli še preden odrinejo. Pa vdati se je bilo treba v neizogibno usodo in upati na drugo prilžnost.

Hlebec kruha je dobil vsak, črn je bil, suh od vročine, pa oh, kedaj jim je najizbranejši umotvor ladijskega kuharja dišal tako dobro kot ta skorja beduin-skega kruha iz durine meke —! In — kako nečuvno razkošje! Kozarec vode je dobil vsak, kajti polni mehovi Abd Er-rahmanove čete so obilo zadostovali za vse.

Ko so bile utešene njihove telesne potrebe, se je tudi v njihove duše vrnila dobra volja in zlezli so na kamele če že ne veseli, pa vsaj potolaženi, in z nekakim radovednim zanimanjem so zrl v bodočnost. Da bi telo tako radevolje ubogalo dušo, kakor se duša hitro prilagodi telesnemu razpoloženju, kak raj bi bil na zemlji!

Stuart je mirno obsedel na pesku, govoril in se smejal samemu sebi, Arabci se niso zmenili zanj. Njegov beli obraz je sijal skozi večerni mrak.

«He, dragoman», je vzkliknil Cochrane, «povejte jim, da so pozabili gospoda Stuarda!»

«Bi nič ne pomagalo», je odgovoril Mansur. «Pravijo, da je predebel in da ga nočejo vlačiti seboj. Umrl da bo itak, čemu bi se mučili z njim —.»

«Nočejo ga vzeti seboj —?» je razdraženo vpil Cochrane. «Za Boga, mož bo poginil od žeje in lakote! — Kje je emir? He!» je zavpil, ko je prijezdil mimo črnobradati Ali Wad Ibrahim, — z glasom, kot bi imel pred seboj lenega vojaka.

Poveljnik mu ni odgovoril. Nekaj je rekel enemu izmed beduinov in ta je sunil kopito svoje puške polkovniku med rebra.

(Dalje prihodnjik.)